

HAN

Min Jin Lee bij Meulenhoff:

Pachinko
Han

www.meulenhoff.nl

Min Jin Lee

Han

ROMAN

Vertaald door Mariella Duindam
en Paul van der Lecq

MEULENHOFF

De vertalers ontvingen voor deze vertaling een projectsubsidie van
het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978-90-290-9374-3
ISBN 978-94-023-1544-8 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Free Food for Millionaires*
Omslagontwerp: DPS Design en Prepress Studio
Auteursfoto: Elena Seibert
Vormgeving binnenwerk: Adriaan de Jonge

© 2007 Min Jin Lee
© 2020 Nederlandse vertaling Mariella Duindam, Paul van der Lecq en
Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk,
fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever.

Voor *Umma*, *Ahpa*, Myung en Sang

‘Our crowns have been bought and paid for –
all we have to do is wear them.’

James Baldwin

BOEK I

Werk

Keuzes

Bekwaamheid kan ook een vloek zijn.

Als bekwame jonge vrouw voelde Casey Han zich gedwongen om te kiezen voor aanzien en succes. Maar het was glamour en vernuft waar ze naar hunkerde. Als Koreaanse immigrante die was opgegroeid in een troosteloze arbeidersbuurt in Queens had ze gehoopt op een groots en meeslepend leven, losgemaakt van de strijd om het bestaan van haar ouders, die zich uit de naad werkten als beheerders van een stomerij in Manhattan.

Casey was ongewoon lang voor een Koreaanse. Ze had zwart, schouderlang haar, was slank en had uitgesproken ideeën over hoe ze zich moest kleden. Zonder make-up vertoonde ze zich nergens en ze gebruikte steevast dezelfde wijnrode lippenstift. Om geld te sparen droeg ze haar contactlenzen alleen buitenshuis; binnen droeg ze een bril. Ze was niet knap, vond ze, maar toch had ze wel iets, een sexappeal waar ze goed mee uit de voeten kon. Ze bewonderde ingetogen vrouwen en keek neer op types die overdreven sexy deden. Voor een vrouw van nog maar tweeëntwintig had Casey Han erg veel opvattingen over schoonheid en seksualiteit, maar ze waren allemaal terug te voeren op het idee dat een zekere charme het won van al te opzichtig vertoon. Ze had gelezen dat Jacqueline Kennedy Onassis vrouwen aanraadde zich te kleden als een zuil en liet nooit na zich daaraan te houden.

In de ruime, met linoleum belegde keuken van het driekamerflatje in Elmhurst dat haar ouders huurden viel ze met haar witlinnen blau-

se en witte katoenen pantalon nogal uit de toon. Het was alsof ze op het punt stond een gin-tonic te nemen, haar aangereikt op een zilveren dienblad. Haar vader, Joseph Han, naast haar aan het formica tafelblad, had moeiteloos voor haar grootvader kunnen doorgaan. Hij vulde zijn glas met ijs voor zijn eerste whisky van die avond. Hij was een uur geleden thuisgekomen, na de hele zaterdag was te hebben gesorteerd in de stomerij op Sutton Place, die hij beheerde voor meneer Kang, een welvarende Koreaan die meer dan tien van dat soort zaken had. Joseph en zijn dochter zaten zwijgend bij elkaar. Caseys jongere zus Tina – die op Bronx Science Westinghouse had gezeten, vicevoorzitter was van de Campus Christia Crusade op het MIT en een voorbereidende bachelor volgde voor Medical School – was de lieveling van haar vader. Tina was een klassieke Koreaanse schoonheid en het evenbeeld van haar moeder Leah op jongere leeftijd.

Leah zong psalmen, was druk bezig met hun eerste gezinsmaaltijd sinds maanden, en Tina sneed de uien. Hoewel Leah nog geen veertig was, had ze al vroeg grijs haar gekregen, dat voor haar rimpelloze lichtgetinte voorhoofd hing. Ze was op haar zeventiende getrouwd met de toen zesentwintigjarige Joseph, een goede vriend van haar oudere broer. Casey was in hun huwelijksnacht verwekt en twee jaar later was Tina geboren.

Nu was het een zaterdagavond in juni, een week na Caseys afstuderen. Aan haar vier jaar op Princeton had ze een verzorgde dictie, een benijdenswaardige golfhandicap, rijke vrienden, een populaire witte knul als vrijer en de stiekeme voorliefde (als agnost) voor het lezen van de Bijbel overgehouden. Ze had haar bachelor magna cum laude gehaald, met als hoofdvak economie, maar ze had geen werk en een hele rits slechte gewoontes.

Virginia Craft, met wie ze vier jaar lang een kamer had gedeeld, had nog geprobeerd Casey van de slechte gewoonte af te brengen die haar nu parten speelde, daar op die stoel naast haar tobrende vader. Casey zou haar lichaam hebben gegeven voor een sigaret. Met haar blote voet gaf ze zachte tikjes op de vloer en het idee om na het avondmaal het dak van de flat op te zoeken en er daar eentje op te steken was het enige wat haar ervan weerhield om meteen op te staan. Maar Casey had andere problemen waar geen sigaret iets aan kon doen. Omdat ze niet

meteen werk had gevonden was ze teruggekeerd naar het driekamerappartement van haar pa en ma op Van Kleeck Street. Het vierkoppige gezin was zeventien jaar eerder, toen het land zijn tweehonderdjarig bestaan vierde, naar Amerika gekomen. En omdat Leah altijd zo opzag tegen veranderingen woonden ze nog steeds in dezelfde flat. Het had allemaal iets nogal treurigs.

Dat roken was een van de dingen die knaagden aan Caseys gevoel van integriteit. Hoewel ze prat ging op haar eerlijkheid, leidde ze haar ouders vaak om de tuin. Haar grootste geheim was Jay Currie, haar witte Amerikaanse vriendje. Na een heel bevredigende vrijpartij had Jay afgelopen zondagavond voorgesteld, steunend op de elleboog die hij over zijn kussen had geslagen: 'Waarom trek je niet bij me in? Stelt u zich voor, mevrouw Han: seksuele gemeenschap op afroep beschikbaar.' Haar ouders hadden ook geen idee dat ze geen maagd meer was en sinds haar vijftiende de pil slikte. Nu ze weer thuis woonde voelde ze zich voortdurend heel onrustig en had ze aldoor de neiging haar zakken te bekloppen, op zoek naar lucifers. Het gevolg was dat ze terugverlangde naar Princeton en zelfs naar de zouteloze maaltijden van Charter, haar eetclub. Maar met nostalgie kwam ze geen steek verder. Ze moest iets bedenken om aan Elmhurst te ontsnappen.

Afgelopen voorjaar had Casey – tegen het advies van Jay in – zich bij maar één investeringsbank opgegeven voor een zomerstage. Na alle formulieren te hebben ingevuld had ze te horen gekregen dat elke student van de lichting 1993 met economie als hoofdvak bij Kearn Davis stage wilde lopen. Maar haar redenering was dat ze hogere cijfers had dan Jay en zichzelf dus overal naar binnen kon praten. Het sollicitatiegesprek werd afgenomen door twee vrouwen. Casey droeg een geelzijden pakje en maakte een feministisch grapje over Nancy Reagan, in de veronderstelling dat dit wel een band zou scheppen. De vrouwen, die gekleed waren in marineblauw en donkergrijs, hadden haar binnen een kwartier in een hoek gedrongen. Bij haar vertrek zwaaiden ze, zonder de moeite te nemen haar nog de hand te schudden.

Ze kon natuurlijk altijd nog naar Law School. Het was haar gelukt Columbia University binnen te komen. Maar sommige van haar vrienden hadden een vader die advocaat was, en zo'n zware baan trok

haar niet. De advocaten die klant waren bij de modezaak van Sabine, waar ze gedurende het collegejaar in het weekend werkte, hadden tegen Casey gezegd: 'Wil je geld verdienen, dan moet je naar de businessschool. En wil je mensenlevens redden, doe dan geneeskunde.' Law School, Business School en Medical School: die onheilige drie-eenheid leek de enige religie in deze stad. Voor een meisje uit een immigrantengezin in Queens was het arrogant en misschien zelfs onbezonnen om zelf een vak te kiezen. Toch was Casey nog niet zover dat ze haar droom op een degelijke loopbaan opgaf, hoe vaag ook. Zonder iets tegen haar vader te zeggen had ze Columbia aangeschreven om haar master nog een jaar uit te stellen.

Haar moeder zong een kerklied en intussen schepte ze de uiensaus over de gegrilde zeebrasem. Aan het einde van de regel 'Wees Gij mijn toevlucht de komende nacht' liet ze haar prachtige stem even vibren, en na zachtjes te hebben ingeademd, zong ze: 'De morgen die ik ondanks alles verwacht...' Ze was die ochtend al vroeg uit de zaak vertrokken om boodschappen te doen, zodat ze de lievelingsgerechten van haar dochters kon maken. Tina, haar jongste, was donderdagavond aangekomen en nu waren beide meisjes thuis. Haar hart liep over van blijdschap en ze bad dat Joseph een goede bui had. Ze wierp een blik op de buikfles Dewar's om te zien hoeveel whisky er nog in zat. Sinds de vorige avond was het niveau nauwelijks gedaald. In de drieëntwintig jaar van hun huwelijk had Leah ervaren dat Joseph beter een of twee glazen bij het eten kon drinken dan niets. Haar man was geen zatlap, het type dat naar het café ging, met andere vrouwen rommelde of zijn salaris erdoorheen joeg. Hij was een harde werker. Maar zonder zijn whisky kon hij niet in slaap komen. Een van haar schoonzussen had haar toevertrouwd hoe je een man tevreden kon houden: 'Ontzeg een man nooit zijn *bop*, seks en slaap.'

Met een blauw schort over haar donkerrode jurk droeg Leah de vis naar de tafel. Ze zag dat Casey een tweede glas water voor zichzelf inschonk en klemde haar lippen op elkaar, wat haar zachte, ovale gezicht een strenge uitstraling gaf. Meneer Jun, de stokoude koördirigent, had haar er wel eens op gewezen dat ze vlak voor het zingen van een solo tot dat zenuwtrekje verviel. 'Laat zien hoe blij je bent!' had hij geroepen. 'Je zingt tot de Heer!'

Tina, die nooit iets ontging, vond natuurlijk dat Casey erom vroeg. Hoewel ze zelf heerlijk aan het dagdromen was over haar vriendje Chul, die ze beloofd had die avond te bellen, was de rusteloosheid van Casey haar niet ontgaan. Haar zus zou best eens mogen bedenken hoeveel moeite hun moeder voor deze maaltijd had gedaan.

Het ging om het water drinken, hoe onschuldig dat ook leek. Joseph vond aan tafel namelijk altijd dat de meisjes goed moesten eten, dat ze daar dankbaar voor moesten zijn en ook voor de zorg die eraan was besteed, maar Casey had de gewoonte om mondjesmaat te eten en volgens hem kwam dat door haar buitensporige waterconsumptie. Casey sprak dat tegen, maar haar vader sloeg de spijker op de kop. Toen ze nog op de middelbare school zat had ze in een modetijdschrift gelezen dat je minder honger had als je voorafgaand aan elke maaltijd drie glazen water dronk. Het kostte haar nogal wat moeite om een maatje 36 of kleiner te blijven passen; ze was nu eenmaal groot gebouwd. Haar gewicht kon ook zomaar een paar kilo omhoog- of omlaaggaan, afhankelijk van hoeveel ze rookte. Haar moeder was mager omdat ze altijd bezig was en haar jongere zus, die net als haar vader klein van stuk was en een normaal postuur had, veroordeelde elk dieet. Tina blonk uit in zowel de natuurwetenschappen als de filosofie en had Casey ooit uitgeoeterd omdat ze bij de Weight Watchers zat. 'Er is al zo veel honger op de wereld. Waarom zou je je jezelf dat aandoen?'

Het was haar vader niet ontgaan dat Casey zo veel water dronk aan tafel.

Met zijn één meter zestig had Joseph een gedrongen postuur, maar zijn welluidende, dreunende stem klonk als die van een grotere man. Op zijn achterhoofd had hij een plukje donzige babyhaartjes, maar verder was hij kaal, wat hij zelf niet als een probleem zag, behalve in de winter. Dan droeg hij een grijze vilten gleufhoed om zijn hoofd en zijn grote oren tegen de kou te beschermen. Hij was nog maar achten- vijftig, maar leek ouder, eerder een robuuste vent van zeventig, vooral in gezelschap van zijn jongere vrouw. Leah was zijn tweede echtgenote. Zijn eerste, een meisje van zijn leeftijd van wie hij innig had gehouden, was in het tweede jaar van hun huwelijk, nog voordat ze hem een kind had kunnen schenken, bezweken aan tuberculose. Joseph was

gek op zijn tweede vrouw, misschien wel juist door dat verlies. Hij was dankbaar voor haar goede gezondheid en haar volgzame, christelijke aard en voelde zich nog altijd aangetrokken tot haar mooie gezicht en haar fijngebouwde lichaam, die in scherp contrast stonden met haar incasseringsvermogen. Elke vrijdagavond bedreef hij de liefde met haar. Ze had hem twee dochters geschonken, maar de oudste leek in niets op haar.

Casey dronk haar glas leeg, zette het op tafel en greep naar de waterkan.

‘Weet wel, ik ben geen Rockefeller,’ zei Joseph.

Caseys vader keek haar niet aan, maar ze wist dat hij het tegen haar had. Er was niemand anders in de keuken die te verstaan moest worden gegeven dat ze geen trustfonds tot haar beschikking had. Leah en Tina verhuisden van het aanrecht naar hun stoelen aan tafel, in de hoop dat de spanning dan afnam. Leah opende haar mond om iets te zeggen, maar aarzelde.

Casey vulde haar glas bij.

‘Ik kan je niet eeuwig blijven onderhouden,’ zei hij. ‘Je vader is geen miljonair.’

Caseys eerste gedachte was: daar kan ik toch zeker niets aan doen?

Tina wist wanneer ze haar mond moest houden. Ze vouwde haar papieren servet open en legde het op schoot. In gedachten zei ze de tien geboden op, zoals gebruikelijk wanneer ze zich druk maakte; en als de schrik er echt in zat, ging ze over op de geloofsbelijdenis en het Onzevader.

‘Toen ik zo oud was als jij stond ik *kimbop* te verkopen op straat. Geen hap!’ – Joseph verhief zijn stem op theatrale wijze – ‘Ik kon me zelfs geen hap veroorloven van mijn eigen koopwaar.’ Zijn gedachten dwaalden af naar vroeger, toen hij in Busan op een stoffige uithoek van de markt stond, in afwachting van betalende klanten, en de straatschoffies van zich af moest slaan die meer honger hadden dan hij.

Leah trok met twee lepels de vis van de graat en gaf de eerste portie aan Joseph. Casey vroeg zich af waarom haar moeder die zelfingenomen mijmeringen nooit een halt toeriep. Gedurende haar hele jeugd had ze de ene na de andere monoloog moeten aanhoren over wat

haar vader allemaal had doorstaan. De zestienjarige Joseph – de jongste uit een rijk koopmansgezin – had eind 1950 de kans gekregen om een poosje in het zuiden te verblijven, waar het Rode Leger hem niet kon inlijven. Maar een paar weken na zijn aankomst in Busan, in het zuidelijkste puntje van het land, werd Korea door de oorlog in tweeën gedeeld, waarna hij zijn moeder, zijn oudere broers en twee zussen nooit meer had teruggezien, net zomin als hun landgoed, niet ver van Pyongyang. De ooit zo verwende tiener werd een oorlogsvluchteling die vuilnis at, op kille stranden sliep en in vervuilde kampen bivakkeerde, waar hij een gemakkelijk doelwit was voor oudere vluchtelingen die niet alleen hun verstand hadden verloren, maar ook hun normen en waarden. In 1955, twee jaar na het einde van de oorlog, stierf zijn jonge bruid aan tuberculose. Omdat hij geen geld had en door niemand werd ondersteund, gaf hij de hoop op ooit nog arts te kunnen worden. Zonder diploma's zat er niets anders op dan als loopjongen voor de Amerikaanse soldaten te werken. Hij negeerde zijn hardnekkige nachtmerries, verkocht eten op straat en leerde zichzelf Engels uit een woordenboek. Voordat hij met zijn vrouw en twee dochtertjes naar Amerika emigreerde zwoegde Joseph twintig jaar lang als ploegbaas in een gloeilampenfabriek buiten Seoul. Leahs oudste broer Hoon – Josephs eerste vriend in Zuid-Korea – had de overtocht naar New York bekostigd en hun Amerikaanse voornamen bedacht. Twee jaar later stierf Hoon aan alvleesklierkanker. Het leek wel of iedereen die hem na stond doodging. Hij was de laatste overlevende uit zijn familie en had geen mannelijke erfgenamen.

Casey was niet ongevoelig voor het verdriet van haar vader. Maar ze had besloten dat ze er niets meer over wilde horen. Zijn verliezen waren de hare niet en ze weigerde daarin te zwelgen. Ze woonde in Queens en het was 1993. Maar hier aan tafel was het 1953, en er kwam maar geen einde aan de Koreaanse Oorlog.

Joseph stond op het punt om met het verhaal te komen van de broche van witte jade van zijn moeder, zijn laatste aandenken aan haar. Die had hij natuurlijk van de hand moeten doen om medicijnen te kunnen kopen voor zijn eerste vrouw, die later alsnog stierf. Ja ja, was Casey geneigd te zeggen, het was een wrede oorlog en die armoede was vreselijk, maar nu weten we het wel. Zij zou nooit de lijdensweg

hoeven afleggen die hij had doorstaan. Waarom waren ze anders naar Amerika gekomen?

Casey sloeg haar ogen ten hemel en haar moeder zag het met spijt aan. Zelf had Leah echt geen moeite met die verhalen. Ze stelde zich de eerste vrouw van Joseph voor als een soort zieke heilige. Er waren geen foto's van haar, maar Leah nam aan dat ze mooi moest zijn geweest; dat gold voor alle romantische heldinnen. Een vrouw die al zo jong kwam te overlijden (ze was nog maar twintig) moest wel lieflijk, beminnelijk en mooi zijn geweest, dacht ze. De verhalen die Joseph vertelde waren voor hem een manier om zijn herinneringen levend te houden. Hij had iedereen verloren en omdat hij zo onrustig sliep wist ze dat de Japanse bezetting en de oorlog hem 's nachts niet met rust lieten. Zijn moeder en zijn eerste vrouw, dat waren degenen van wie hij als jongeman het meest had gehouden. En Leah wist wat het was om een dergelijk verdriet te koesteren; haar eigen moeder was overleden toen ze acht was. Je kon terugverlangen naar de geur van je moeders huid, het gevoel van de ruwe *chima* tegen je wang, en als je dan 's avonds ging slapen, deed je je ogen stijf dicht en wenste je dat je haar 's ochtends weer aan het voeteneind van je strozak zag zitten. Haar moeder was aan tb gestorven, dus in Leahs hoofd waren zij en Josephs eerste vrouw innig met elkaar verbonden.

Joseph glimlachte weemoedig naar Tina. 'De avond voordat ik aan boord ging van het schip naaide mijn moeder eigenhandig twintig gouden ringen in de voering van mijn jas. Ze had dikke, reumatische vingers en normaal gesproken deden de dienstmeisjes het naaiwerk, maar...' Hij stak zijn rechterhand op alsof het die van zijn moeder was en klemde er zijn linkerhand omheen. 'Ze wikkelde elke ring in watten, zodat je ze niet hoorde als ik me bewoog.' Joseph stond versteld van haar vindingrijkheid en kon zich nog goed herinneren hoe hij, elke keer als hij weer een van die ringen moest verkopen, de witwolven steken die ze met haar dikke naald in zijn jas had gemaakt, had moeten lostrekken. 'Tegen mij zei ze: "Jun-oh-ah, verkoop ze zo nodig. Zorg dat je goede warme maaltijden krijgt. Als je terugkomt, mijn jongen, maak ik een feestmaal voor je.'" Er welden tranen op in Josephs gelige oogwit.

'Ze haakte de broche los van haar *choggori* en gaf die aan mij. Je

moet weten, ik begreep er niets van. Ik nam aan dat ik weer snel naar huis zou terugkeren. Het was voor drie of vier dagen, meer niet.' Wat zachter vervolgde hij: 'Ze ging ervan uit dat ik die broche niet hoefde te verkopen. Die ringen wel, maar niet de...'

Casey slaakte een zucht en trok een lelijk gezicht. Ze had dit verhaal al zeker dertig keer gehoord. 'Ik weet het. Maar niet de broche,' zei ze.

Tina stootte geschokt met haar knie tegen die van haar zus.

'Wát zei je daar?' Joseph kneep zijn kleine, elegante ogen tot spleetjes. Zijn droevige gezicht kreeg iets ijszigs.

Leah wierp Casey een stille, smekende blik toe, in de hoop dat ze zich verder inhield. Maar haar dochter negeerde haar.

Joseph pakte zijn glas. Hij wilde bij de herinnering aan zijn moeder blijven, aan haar lichtgroene zijden jasje, haar helderwitte broche. Nooit zou hij de dag vergeten dat hij bij de juwelier was weggegaan met het beetje geld dat hij voor die broche had gekregen, zijn haastige wandeling naar de kruidendokter om de onwelriekende takken en bladeren te kopen die zijn vrouw nooit zouden genezen.

In een poging de aandacht af te leiden trok Leah haar schort uit en vouwde het omzichtig op. 'Tina, wil je ons voorgaan in gebed?' vroeg ze.

Tina was overal toe bereid om Casey in het gareel te houden. Ze veegde het dikke zwarte haar uit haar gezicht en boog haar hoofd. 'Hemelse Vader, wij danken U voor dit eten. We danken U voor de vele gaven waarmee U ons zegent. Geef dat wij U dienen, Heer. Toon ons Uw wil, en geef dat wij ons daar met hart en verstand naar voegen. Dat vragen wij U in de naam van Jezus Christus, onze Heer en Heiland. Amen.' Zelf vroeg ze God stilletjes wat ze met Chul aan moest, hoe ze ervoor kon zorgen dat hij zonder voorhuwelijkse seks belangstelling voor haar bleef houden, en of hij degene was aan wie ze zich moest geven. Ze was in afwachting, bad al een paar maanden om een vingerwijzing, maar het enige wat ze had ervaren was haar eigen heftige verlangen naar die jongen.

Leah glimlachte eerst naar Tina en toen naar Casey. Ook zij bad in stilte. Heer, dank U dat we eindelijk weer samen zijn.

Voordat iemand kon gaan eten, nam Joseph het woord. 'En wat zijn nu je plannen?'

Casey keek naar de stoom die opsteeg van haar rijstkom. 'Daar wil ik wil deze zomer over nadenken. Op dit moment is er nergens een vacature, maar maandag ga ik naar de bibliotheek om een paar brieven te schrijven voor functies die vrijkomen in de herfst. Sabine heeft al toegezegd dat ik zodra er iemand weggaat ook doordeweeks meer uren kan krijgen. Misschien vindt ze het ook goed dat ik op een andere afdeling -'

'Je weet waaruit je moet kiezen,' zei Joseph.

Casey knikte.

'Een echte baan,' zei haar vader, 'of Law School. Hoeden verkopen is geen echte baan. Een salaris van acht dollar per uur na een studie van tachtigduizend dollar, ik heb nog nooit zoiets belachelijks gehoord. Je bent toch niet naar Princeton gegaan om haarspelden te verhandelen?'

Casey gaf nogmaals een knikje en zoog op haar onderlip. Het bloed trok weg uit haar gezicht.

Leah wierp tersluiks een blik op Joseph. Zou ze er iets van zeggen? Hij hield er niet van als ze partij koos voor de meisjes.

'Ze heeft nog maar net een week haar diploma,' zei ze voorzichtig. 'Misschien kan ze thuis een beetje uitrusten. Gewoon wat lezen of *te-rebi* kijken.' Haar stem haperde. Ze glimlachte naar haar dochter. 'Casey heeft zo veel examens moeten afleggen.' Ze probeerde haar stem onder controle te krijgen en te doen alsof het de normaalste zaak van de wereld was voor iemand uit hun gezin om eerst af te studeren en dan pas over het vervolg te gaan nadenken. Casey bleef naar haar rijstkom turen, maar zonder haar lepel te pakken. 'Waarom laat je haar niet rustig eten?' vroeg Leah voorzichtig. 'Ze zal wel moe zijn.'

'Moe? Van die rijkeluisociëteit?' schamperde Joseph.

Leah viel stil. Het had geen zin. Ze zag aan zijn gezicht dat hij niet wilde luisteren, en in aanwezigheid van de meisjes zou hij ook nooit iets toegeven. Misschien kon Tina iets zeggen om het gesprek in goede banen te leiden. Maar Tina keek alsof ze met haar gedachten heel ergens anders zat en kauwde zwijgend op haar rijst. Ze was als kind al een goede eter geweest.

Casey hield haar ogen op de witte muren gericht. Het was een vast

ritueel van haar moeder om de met glansverf bestreken muren elke zaterdagavond af te nemen met Fantastik.

‘Waar ben je dan zo moe van?’ vroeg Joseph aan Casey, woedend omdat ze hem negeerde. ‘Ik heb het tegen jou,’ zei hij.

Boos keek ze hem aan. Nu is het genoeg, besloot ze. ‘Studeren is ook werken. En ik heb altijd hard gewerkt... net zo hard als u op de zaak. Misschien zelfs wel harder. Beseft u wel hoe het voor mij was om naar zo’n universiteit te gaan? Om tussen al die lui van Exeter en Hotchkiss te moeten zitten, met ouders die allemaal lid zijn van een countryclub en een pappie die wel even inspringt als ze het weer eens hebben verkloot? Weet u wel hoe het is om steeds de hoogste cijfers te moeten halen en vriendschappen aan te gaan en te onderhouden met mensen die vinden dat je geen bal voorstelt omdat je uit een lager milieu komt? Ik heb leeftijdsgenoten zien terugdeinzen alsof ik stonk toen ik ze vertelde dat u in een stomerij werkt. Hebt u enig idee hoe het is als mensen die in principe jouw gelijken zijn dwars door je heen kijken alsof je een glas bent met iets smerigs erin? Hebt u daar ook maar enig benul van?’ Inmiddels schreeuwde ze het haast uit. Ze hief haar rechterhand alsof ze hem een dreun wilde verkopen maar trok die verbaasd over zichzelf weer terug. Ze legde haar hand op haar hart, kon niet meer ophouden met trillen.

‘Wát? Wat wilt u van me?’ vroeg ze ten slotte.

‘Wat ik van je wil?’ Joseph keek beduusd. Hij begon in herhaling te vallen. ‘Wat ik van je wil?’ Nu richtte hij zich tot Leah. ‘Hoor je wel wat ze allemaal tegen me zegt?’ Hij mompelde: ‘Ik zou haar en mij ter plekke moeten vermoorden, dan was ik overal vanaf.’ Hij keek de tafel rond alsof hij een wapen zocht, en riep toen: ‘Wat ik verdomme van je wil?’ Met beide handen schoof hij de eettafel van zich af. De waterglazen kletterden tegen de borden. Soep klotste over de kommen. Waar haalde zijn dochter het lef vandaan? ‘Wat ik van je wil?’

‘Jezus, zo bedoelde ik het helemaal niet!’ Casey onderdrukte de trilling in haar stem en bedwong haar tranen. Niet bang zijn, hield ze zichzelf voor. Niet bang zijn.

Leah gilte in het Koreaans: ‘Ophouden, Casey! Nu meteen!’ Hoe kon dat kind zo dwaas zijn? Wat had het voor zin om goede cijfers te halen als je geen benul had van timing, van omgaan met een lastig per-

soon? Haar oudste dochter ging soms als een beest tekeer en Leah vroeg zich af waarom ze niet had kunnen voorkomen dat ze in dat opzicht Joseph achternaging. Een man kon gewoon woedend worden, maar een vrouw, nee, een vrouw kon zo niet leven; zo zat de wereld nu eenmaal in elkaar. Wat moest er van Casey terechtkomen?

Joseph kwam overeind. 'Opstaan jij,' zei hij, met een gebiedend gebaar.

Leah probeerde hem omlaag te trekken. 'Yobo...' smeekte ze, terwijl ze haar vingers achter de riem van zijn broek haakte, maar hij sloeg haar van zich af en duwde haar weer op haar stoel.

Casey stond op en veegde het losgeraakte haar uit haar gezicht.

'Doe niet zo dom en ga zitten,' riep Leah, die hoopte dan tenminste Casey tot reden te kunnen brengen. 'Yobo,' zei ze huilend. 'Het eten...'

'Hier komen,' gebod hij Casey kalm. 'Nou?' zei hij, terwijl hij haar zonder te knippen giftig aankeek. 'Dacht jij soms dat je meer over het leven weet dan ik?' Hij vreesde al jaren dat zijn academisch geschoolde kinderen zich op een dag boven hem verheven zouden voelen, al zou hij ze nooit verhinderd hebben op te klimmen tot welke hoogte dan ook. Toch had hij nooit bedacht hoe wreed het was op zo'n manier door zijn eigen kind te worden terechtgewezen, een kind dat zich zijn gelijke waande, met zijn ervaringen, zijn lijdensweg, de dingen die hij had gezien. Hij hoorde hoe zijn Koreaanse accent zijn Engels in de weg zat en had er spijt van hun altijd te hebben ingeprent dat ze thuis Engels moesten spreken. Dat had hij voor hun bestwil gedaan, zodat ze in de ogen van de Amerikanen geen stumperds zouden lijken, zoals hij. Er was zo veel waar Joseph spijt van had.

Casey schudde aarzelend haar hoofd. Ze kon nauwelijks geloven wat een klootzak hij was. Hij was zo onredelijk.

Tina drukte haar zachte, ovale gezicht tegen haar gevouwen handen. Achter haar stoel voelde ze de warmte van Caseys lange lichaam, zich langzaam voortbewegend in de richting van haar vader. Al sinds Casey op de middelbare school zat maakten vader en dochter een of twee keer per jaar ruzie. De woede van haar zus werd elk jaar groter en balde zich zo langzamerhand samen tot iets hards en onverzettelijks. Op de middelbare school was Tina eens op een tweedaagse trip naar Boston geweest en daar, in een museum, had ze een echte ka-

nonskogel gezien. Ze kon zich voorstellen dat iets dergelijks klem was komen te zitten in Caseys borstkas, verscholen tussen de vingerachtige botten. Toch was ze dol op haar zus. Zelfs nu die tegenover haar vader stond, klaar voor een pijnlijke afstraffing, had haar rechte postuur zonder meer iets elegants. Tina observeerde Casey al haar hele leven en dat deed ze ook nu weer. Caseys witlinnen blouse hing nonchalant om haar lange lijf, ze had de mouwen opgerold alsof ze op het punt stond een kwast te pakken en aan een schilderij te beginnen, aan haar smalle bleke polsen hingen de twee brede zilveren armbanden die ze al droeg sinds de middelbare school, een duur cadeau van haar baas Sabine.

‘Ga toch zitten, Casey,’ fluisterde Tina.

Haar vader negeerde dat en Casey ook.

‘Je weet niet wat het is om geen dak boven je hoofd te hebben,’ zei Joseph, die zijn stem dempte. ‘Je weet niet wat het is om zo veel honger te hebben dat je bereid bent eten te stelen. Je hebt zelfs nog nooit een echte baan gehad, behalve in de winkel van die Sook-ja Kennedy,’ zei hij.

‘Zo heet ze niet. Haar naam is Sabine Jun Gottesman.’ Ze hamerde op elke lettergreep alsof het spijkers waren, maar wat ze niet zei was: Hoe kunt u zo ondankbaar zijn? Sabine had zijn dochter immers een baantje met flexibele werktijden gegeven en royale bonussen waarmee ze haar boeken en kleren had kunnen betalen, enkel en alleen omdat Sabine en Leah vroeger in Korea op dezelfde lagere school hadden gezeten. Die twee waren destijds niet eens met elkaar bevriend geweest; het waren gewoon twee Koreaanse meisjes uit dezelfde plaats en van dezelfde school die elkaar op volwassen leeftijd bij toeval aan de andere kant van de wereld tegen het lijf waren gelopen, in het filiaal van Macy’s op Herald Square, nota bene, aan de toonbank van Elizabeth Arden. Sabine had Leahs dochter uit eigen beweging een baantje aangeboden in haar winkel. En door de jaren heen had de kinderloze Sabine Casey onder haar hoede genomen, zoals ze dat met zo veel van haar jonge medewerksters had gedaan. Ze had mooie, kostbare spulletjes voor Casey gekocht, waaronder de Italiaanse hoornen bril die ze nu droeg. Die bril had inclusief glazen vierhonderd dollar gekost. Niemand was zo goed voor haar geweest als Sabi-

ne, daarom was het ook zo onverteerbaar dat haar vader daar geen oog voor had.

‘Ik moest wel voor Sabine werken. Ik had toch zeker geen keus?’

Joseph keek omhoog naar de plafondtegels. Hij slaakte een zucht, verbijsterd over haar valse reactie.

Opeens had Casey met hem te doen, want al zolang ze zich herinnerde hadden ze nooit ergens geld voor gehad, en daar schaamde haar vader zich voor. Haar grootvader van vaderskant moest heel rijk zijn geweest, maar hij was gestorven voordat haar vader de kans had gekregen hem echt te leren kennen. Als zijn vader hem had geleerd hoe je geld moest verdienen was alles vast heel anders gelopen, geloofde Joseph. Casey had het haar ouders nooit echt kwalijk genomen dat ze niet welgestelder waren, want het waren keiharde werkers. Geld was iets wat je had of niet had. Uiteindelijk had ze de studie kunnen doen die ze wilde; Princeton had vrijwel alles voor haar vergoed, haar ouders hadden voldaan aan de verplichte ouderbijdrage en daarom had ze nu geen studieschuld. Dankzij de universiteit had ze voor het eerst van haar leven een ziektekostenverzekering gekregen, inclusief goedkope anticonceptie. Voor haar boeken, kleren en kosten in het levensonderhoud had ze elk weekend de metro naar Manhattan genomen en in Sabines modezaak gewerkt.

‘Ik... Ik...’ Vergeefs zocht ze naar een manier om haar woorden terug te nemen. Joseph keek haar recht in de ogen, nam haar uitdagende houding op. ‘Doe je bril af,’ gebod hij.

Casey zette de hoornen bril af. Met half dichtgeknepen ogen tuurde ze naar haar vader. Vanwaar ze stond, amper een meter bij hem vandaan, kon ze zijn gezicht nog duidelijk onderscheiden: de diepe, golvende rimpels op zijn gelige voorhoofd, de grote, fraai gevormde oren vol levertvlekjes, de ferme mond, het enige waarin ze op elkaar leken. Ze legde haar bril op tafel. Haar gezicht had inmiddels de tint van gebleekt perkament; alleen haar lippenstift gaf er nog kleur aan. Maar ze straalde geen angst uit, hooguit gelatenheid.

Joseph bracht zijn arm omhoog en sloeg haar met de vlakke hand in het gezicht.

Dat had ze verwacht, de klap kwam bijna als een opluchting. Dat hebben we in elk geval gehad, dacht ze. Ze drukte haar linkerhand te-